

Хмельницький національний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту
Євген ПАВЛЮК
«29» серпня 2024 р

ПРОГРАМА

Комплексного атестаційного екзамену за професійним спрямуванням вчителя фізичної культури

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.11 Середня освіта (Фізична культура)
Рівень вищої освіти	Другий магістерський
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Фізична культура)
Мова навчання	Українська
Факультет:	Здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
Кафедра:	Теорії і методики фізичного виховання і спорту

Програма комплексного атестаційного екзамену складена на основі освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура) другого магістерського рівня.

Програму склав: _____ д.п.н., професор Олександр СОЛТИК;

Схвалено на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту
Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.

Зав. кафедрою теорії і методики
фізичного виховання і спорту _____ Олександр СОЛТИК;

Програма комплексного атестаційного екзамену розглянута та схвалена вченою
радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради факультету _____ Євген ПАВЛЮК

Хмельницький 2024

Загальні положення

Підготовка магістра за спеціальністю Середня освіта за предметною спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) базується на принципах гуманізму, демократизму, особистої відповідальності та пріоритетності загальнолюдських цінностей. Головною метою навчання є формування особистості педагога, здатного розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері фізичної культури за професійним спрямуванням в галузі освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Фізична культура), що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Фізична культура) має бути розвиненою, освіченою та інтелігентною людиною, яка може кваліфіковано здійснювати освітню, організаційну, інноваційну, науково-педагогічну та консультативну діяльність у сфері фізичної культури зі здобувачами освіти різного віку, а також сприяти гармонійному розвитку особистості, формуванню життєво-необхідних навичок, розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підготовці до активної трудової діяльності.

Атестація випускників здійснюється у формі двох атестаційних екзаменів: комплексного атестаційного екзамену за професійним спрямуванням вчителя фізичної культури; атестаційного екзамену за професійним спрямуванням викладача фізичного виховання, та завершується видачею диплома встановленого зразка про присудження особі ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: магістр середньої освіти за предметною спеціальністю Середня освіта (Фізична культура). Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Комплексний атестаційний екзамен за професійним спрямуванням вчителя фізичної культури спрямований на перевірку та оцінку рівня досягнень

результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою Середня освіта (Фізична культура). Комплексний екзамен складається із двох частин.

Перша частина екзамену проводиться у тестовій формі публічно перед екзаменаційною комісією та спрямована на перевірку рівня засвоєння знань з дисциплін загальної і професійної підготовки. До складу екзамену увійшли завдання з дисциплін: «Психолого-педагогічні основи фізичного виховання в освіті», «Теорія і методика викладання фізичної культури у закладах загальної середньої освіти», «Інформаційна культура фахівця фізичної культури і спорту», «Медико-біологічне забезпечення фізичного виховання», «Фізична рекреація».

Друга частина екзамену має практичне спрямування і сприяє встановленню рівня сформованості умінь планування та організації уроків з фізичної культури, планування сценарію позаурочних заходів, спортивних свят.

ЗМІСТ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ:

(Перелік навчальних дисциплін, на базі яких складається екзамен)

Психолого-педагогічні основи фізичного виховання в освіті

Теоретико-методологічні основи професійної діяльності педагога. Предмет та завдання педагогіки фізичної культури. Психологічна характеристика діяльності і особистості учителя фізичної культури. Методика вивчення психічних якостей. Специфіка діяльності вчителя фізичної культури. Контроль, облік та оцінка навчальної діяльності учнів з фізичної культури.

Теорія і методика викладання фізичної культури у закладах загальної середньої освіти

Організаційні форми фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти. Організація уроку з фізичної культури у закладах загальної середньої освіти. Планування та організація процесу в фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти. Особливості проведення занять з фізичної культури учнів різних медичних груп. Контроль за процесом фізичного виховання школярів. Особливості процесу фізичного виховання в міських та сільських загальноосвітніх школах. Формування мотивації у школярів до занять фізичними вправами.

Інформаційна культура фахівця фізичної культури і спорту

Місце та роль бібліотек в інформаційній культурі фахівця. Електронний пошук наукової інформації в галузі фізичної культури та спорту. Пошук інформації в професійній діяльності вчителя фізичної культури. Методи пошуку і збору наукової інформації.

Медико-біологічне забезпечення фізичного виховання

Медико-біологічний контроль у фізичній культурі. Фізичний розвиток людини та методи його оцінки. Методи дослідження функціонального стану організму. Передпаталогічні стани, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою. Основні причини травматизму та його профілактика. Гігієнічні вимоги до проведення занять з фізичної культури. Особливості медичного забезпечення оздоровчих та спортивних тренувань.

Фізична рекреація

Значення вільного часу, рекреації та культурного дозвілля. Сутність рекреації та її класифікація Програми сприяння здоровому способу життя у різних країнах світу. Рухова активність і здоров'я школярів. Природні фактори. Організація та методика проведення масових рекреаційно-оздоровчих заходів зі

школярами. Фізична рекреація на дозвіллі. Фізична рекреація в оздоровчих таборах. Фізична рекреація в соціально-побутовій сфері. Фізичний стан як основа програмування фізичної рекреації. Методи контролю за оздоровчим ефектом занять.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ:

Здобувач вищої освіти відповідно до обраного варіанту отримує завдання розробити план конспект уроку (спортивно-масового заходу).

Конспект уроку являє собою докладний конкретизований план роботи майбутнього учителя. Основними складовими елементами конспекту уроку є завдання (здобувач отримує згідно варіанту), які потрібно розв'язати на уроці (див. додаток Б). Також вихідними даними для розробки плану конспекту уроку є місце проведення уроку. У конспекті потрібно зазначити зміст уроку з описанням вправ, які мають застосовуватися на уроці. Навпроти кожної вправи зазначається дозування, що залежить від обсягу й інтенсивності виконання вправи. Також обов'язковим компонентом конспекту уроку є методичні та організаційні вказівки, які акцентують увагу майбутнього вчителя на важливих елементах уроку, допомагають правильно реалізувати управлінську функцію.

Типовими завданнями для розробки плану конспекту уроку є:

- Розвиток швидкості,
- Розвиток гнучкості,
- Розвиток сили,
- Розвиток загальної витривалості,
- Розвиток координаційних здібностей,
- Розвиток спритності,
- Розвиток силової витривалості,
- Розвиток швидкісно-силових якостей

- Розвиток морально-вольових якостей

Серед можливих місць проведення уроку обираємо: спортивний зал, ігровий зал, ігрове поле, бігові доріжки, легкоатлетичне ядро тощо

План проведення спортивно-масового заходу (сценарій заходу) має схожу структуру. Складається з основних елементів: Назва заходу, місце проведення (здобувач вищої освіти отримує відповідно до варіанту); зміст діяльності, час, відповідальний, необхідний інвентар і обладнання (див. додаток В).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗДАЧІ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Для забезпечення точності вимірювання досягнень студентів тестове поле комплексного атестаційного екзамену складає понад 400 тестів. Загалом усі подані тести рівномірно розкривають основний зміст загальних і фахових дисциплін, винесених для оцінювання рівня професійної підготовленості. На основі тестового поля індивідуально для кожного студента формуються білети, які містять 50 тестів зібраних у випадковому порядку (див. додаток А). У кожному тесті з поданих варіантів відповідей лише одна є вірною. Загалом за кожную правильну відповідь студенту нараховується 0,1 бала. При вірному розв'язанні усіх тестових завдань студенту нараховується 5.0 бала. У випадку правильного розв'язання менше 30 тестів студент отримує оцінку менше 3.0, що вказує на незадовільний рівень теоретичної підготовленості та засвоєння знань з дисциплін загальної і професійної підготовки.

Оцінювання результатів тестування комплексного атестаційного екзамену здійснюється за національною чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) відповідно до норм оцінювання поданих у таблиці.

Оцінка за національною шкалою	Сума набраних балів під час тестування.
Відмінно	4,5 – 5,0
Добре	3,5 – 4,4
Задовільно	3,0 – 3,4
Незадовільно	0 – 2,9

Практична частина комплексного атестаційного екзамену оцінюється на основі повноти та відповідності представленого матеріалу завданням, згідно обраного варіанту.

При оцінюванні звертається увага на відповідність обраних вправ завданням уроку (заходу), послідовності вправ, обсягу фізичного навантаження, наявності і повноті методичних рекомендацій і порад.

Оцінку «відмінно» за практичну частину комплексного атестаційного екзамену здобувач вищої освіти отримує за якісно підготовлений конспект уроку (сценарій), в якому наявний комплекс фізичних вправ, що мають відповідність поставленим завданням. Звертається увага щодо врахування обсягу фізичних навантажень можливостям учнів. План конспект повинен містити детальний опис методичних порад щодо правильності виконання фізичних вправ.

Оцінку «добре» студент отримує повному виконанні практичного завдання. Зміст конспекту уроку (сценарію) зроблено грамотно, проте у змісті можуть бути окремі неточності, наявні дві–три несуттєві помилки. В методичних рекомендаціях представлена неповна інформація щодо правильності виконання фізичних вправ на уроці.

Оцінку «Задовільно» студент отримує за розроблений конспект уроку (сценарій заходу), який містить багато неточностей або суттєві помилки. Підібрані вправи погано сприяють вирішенню поставлених завдань. Методичні рекомендації фізичних вправ в недостатній мірі допомагають кращому і вірному їх виконанню.

Оцінку «Незадовільно» здобувач вищої освіти отримує при хаотичному наповненню змісту конспекту уроку (сценарію заходу), вправи не сприяють вирішенню поставлених завдань, методичні рекомендації не дають належної інформації щодо грамотності їх виконання або взагалі відсутні. Обсяг фізичного навантаження не відповідає можливостям учнів або взагалі не конкретизовано.

Підсумкова оцінка за комплексний атестаційний екзамен розраховується із врахуванням вагових коефіцієнтів, поданих у таблиці.

Таблиця 1. Вагові коефіцієнти оцінювання комплексного атестаційного екзамену

	Теоретична спрямованість (От)	Практична спрямованість (Опр)
Вагові коефіцієнти	0,5	0,5

Підсумковий бал розраховується як сума добутків вагових коефіцієнтів з відповідними оцінками: $O = 0,5 * O_t + 0,5 * O_{pr}$

Загальна підсумкова оцінка за комплексний атестаційних екзамен виставляється за національною чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) відповідно до шкали ЄКТС.

Оцінка за національною шкалою	Інтервальна шкала	Оцінка за шкалою ЄКТС
Відмінно	4,75–5,00	A
Добре	4,25–4,74	B
Добре	3,75–4,24	C
Задовільно	3,25–3,74	D
Задовільно	3,00–3,24	E
Незадовільно	2,00–2,99	FX
Незадовільно	0,00–1,99	F

ПРИКЛАД ТЕСТІВ ВИНЕСЕНИХ НА КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

1. Який метод підбору фізичних вправ найбільш ефективний для розвитку м'язової системи?

- А) використання статичних навантажень;
- Б) використання динамічних навантажень;
- В) поєднання статичних і динамічних навантажень.

2. Основним організаційно-педагогічним принципом програми з фізичного виховання є:

- а) розвиток пізнавальних інтересів і здійснення міжпредметних зв'язків;
- б) використання системи домашніх завдань на основі найбільш раціональних методів організації навчання школярів;
- в) диференційоване використання засобів фізичної культури на заняттях зі школярами різної статі та віку з урахуванням стану їхнього здоров'я, ступеня фізичного розвитку та рівня фізичної підготовленості;
- г) вироблення інструктивних навичок та умінь самостійних занять фізичними вправами.

3. Виберіть одну або декілька відповідей. Чому під час занять з молодшими школярами потрібно широко застосовувати наочність і показ виконання фізичних вправ, цілісний метод навчання?

- А) погано розвинене абстрактне мислення;
- Б) незначна сила нервових процесів;
- В) процеси збудження переважають над гальмуванням;
- Г) діти мають велику схильність до предметного, образного мислення.

4. В чому полягає суть принципу достатності фізичного навантаження:

- а) фізичні навантаження необхідно чергувати по інтенсивності впливу на серцево-судинну систему;
- б) обсяг фізичного навантаження повинен забезпечувати терміновий і кумулятивний тренувальний ефект;
- в) на уроці фізичної культури необхідно застосовувати фізичні вправи різного характеру;
- г) фізичні навантаження необхідно чергувати по спрямованості на розвиток окремих м'язових груп.

5. Як Ви розумієте термін «понад відновлення» ресурсів організму:

- а) відновлення всіх систем організму після виснажливої роботи;
- б) відновлення ресурсів організму понад до робочий рівень;
- в) відновлення витрачених ресурсів організму під час роботи.

6. Виберіть одну або декілька відповідей. Які методи використовують для визначення фізіологічної ефективності уроку фізичної культури:

- а) рефлексометрія; б) спірометрія; в) пульсометрія; г) хронометраж.

7. Який метод забезпечує найбільші темпи приросту м'язової маси:

- а) метод ізометричних зусиль;
- б) метод повторних зусиль;
- в) метод максимальних зусиль;
- г) метод негативних зусиль.

8. У чому суть методу негативних зусиль при розвитку м'язової сили:

- а) використовуються вправи з великим навантаженням вдвічі більшим від максимуму;
- б) використовуються вправи з відносно невеликим навантаженням, але з максимальною кількістю повторень;
- в) використовуються вправи з максимальним навантаженням, але з невеликою кількістю повторень;
- г) використовуються вправи ізометричного характеру тривалістю 3-6 с у підході.

9. Виберіть одну або декілька відповідей. Що визначає фізіологічна крива уроку?

- А) дає можливість оцінити відповідність навантаження завданням заняття;
- б) дає можливість вірно оцінити розподіл навантаження під час уроку фізичної культури;
- в) дає можливість вірно оцінити ступінь раціонального використання часу уроку;
- г) дає можливість оцінити відповідність навантаження функціональним можливостям тих, хто виконує фізичні вправи.

10. Якою повинна бути моторна щільність уроку фізичної культури в молодших класах?

- А) 70-80%; б) 40-60%; в) 60-70%.

Завдання уроку

1. _____ ;
2. _____ ;
3. _____ ;
4. _____ ;
5. _____ ;

Частина	Зміст уроку	Дозування навантажень	Методичні та організаційні вказівки
Підготовча частина			
Основна частина			
Заключна частина			

Матеріально-технічне забезпечення:

Місце проведення: _____ Дата: _____

Сценарій заходу

Складається для конкретизації проведення заходу за часом, діяльності осіб, що проводять захід, і учасників, визначення матеріального забезпечення (радіофікацію, музичне оформлення, інвентар та обладнання, дипломи і призи для нагородження, тощо) і відповідальних за нього.

Сценарій містить у собі:

- 1) церемонію відкриття;
- 2) порядок процедур у ході заходу;
- 3) церемонію нагородження переможців і закриття заходу.

Складаючи сценарій, варто передбачити місця розміщення і переміщення учасників, як під час урочистих церемоній так і під час проведення змагань. Особливу увагу варто приділити техніці безпеки і попередженню травматизму.

Примірна схема сценарію.

Сценарій

по проведенню _____

назва заходу

Місце проведення _____ Дата _____

№ п/п	Зміст діяльності	Час	Відповідальний	Необхідний інвентар і обладнання